

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.ф.н. Иван Вълчев Кънчев,
ПУ „Паисий Хилендарски”, Филологически факултет,
Катедра по Романистика и Германистика,
на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна
степен 'доктор' в област на висше образование: 2. Хуманитарни науки,
професионално направление 2.1. Филология, докторска програма Ро-
мански езици (Съвременен испански език).

Автор: Джесика Сиаботару де Манев

Тема: «*Proverbios judeoespañoles y sus equivalencias en la tradición búlgara*»
(бълг. «Еврейско-испански пословици и техните съответствия в
българската традиция»)

Научен ръководител: проф. д.ф.н. Иван В. Кънчев, ПУ „Паисий
Хилендарски”, Филологически факултет, Катедра по романистика и
германистика

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № Р33-1579 от 25.04.2017 г. на ректора на ПУ „Паисий
Хилендарски” съм определен за член на научното жури за осигуряване на
процедура за защита на дисертационен труд на тема « *Proverbios
judeoespañoles y sus equivalencias en la tradición búlgara*»
(«Еврейско-испански пословици и техните съответствия в българската
традиция») за присъждане на научната и образователна степен ‘доктор’ в
областта на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално
направление 2.1. Филология, докторска програма Романски езици
(Съвременен испански език).

Автор на дисертационния труд е Джесика Сиаботару де Манев, редовен
докторант към Катедрата по романистика и германистика, с научен
ръководител проф д.ф.н. Иван Вълчев Кънчев (автор на становището), от
ПУ „Паисий Хилендарски”.

Представеният от докторанта комплект материал на хартиен носител
отговаря на Член 6 от Правилника за РАС: 1) дисертационен труд, 2)
автореферат у 3) 5 (пет) публикации, свързани тематично с дисертацията,
поместени във вътрешни и международни издания: «Балканско
езикознание» (2012) и «Паисиеви четения» (2012-2015).

2. Актуалност на тематиката

Изследването на испано-еврейските народни умотворения дава обоснован отговор на въпроса за „отмирането” на езика, когато престане да се променя, а промяната възниква в процеса на обществената комуникация (в диалога), срв. постановката на Е. Косериу, с трайно присъствие в съвременен езиковед: *La lengua muere cuando deja de cambiar*. Такава е участта на езика на испанските евреи, сравнима с езика на банатските българи, чието културно наследство пренася към минали времена, за да се разкрие същността на творческата връзка между *промяна и функция*.

3. Познаване на проблема

Докторантката е носител на изследвания емпиричен корпус, което е неоспоримо доказателство за познаване на проблема под формата езикова памет и предпоставка за проверен в практиката подход при разкриване на неговата същност.

4. Методика на изследването

Сложността на темата налага авторката да спазва разликата между *език* и *диалект*, между *исторически* и *функционален* език, а, в методологичен аспект, да съблюдава връзката между трите плана: *реч, норма* и *система*, с което изследването е освободено от сосюревите класически дихотомии.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертацията е изведена до равнището на допълнение към наличните библиографски източници с актуална информация, почерпена от контактите с еврейските общности в Пловдив и София, както и от експертните мнения по темата за *Сефарад*, каквито са тезите на Михаел Халеви, от Германия, и на Ана Стулик, от Франция.

Основният и водещ принос на изследването е постановка за езиковата *солидарност* на сефарадските евреи с културата на своите балкански съседи, включително и с българите. В обсега на езиковата култура, тезата за солидарността е идентична с чувството за осъзната необходимост от съпричастност между анонимния творец и неговите слушатели в диалога, независимо от тяхната народност. В изследвания емпиричен корпус се преоткриват два типа солидарност на сефарадския субект: *първична* (с традицията на своя испански говор) и *вторична* (с културата на неговите балкански съседи), където заемките на лексеми и, дори, на цели изрази са

възприети по пътя на осъзнатата необходимост и на творческата свобода. Фиктивна солидарност, като проява на привидна културна интеграция, липсва в корпуса. Останалите приноси (за рационалното и историческото измерение на народните умотворения) са производни на основния.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Включените в комплекта 5 статии («The Sefardi Jews on the Balkans» – в съавторство с Веселка Ненкова -, «La cultura judoespañola», «Alvanta el velo», «La lengua y la cultura, relación e influencia» , Historia, cultura y tradición judoespañola») допълват темата на дисертацията с приноси, които произтичат от основния, за езиковата *солидарност*.

7. Автореферат

Авторефератът е изработен в съответствие с изискванията, за разширен обем при чужд език на дисертационния труд. Отразява основните етапи в изследването и неговите приноси.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Да се изследват, съпоставително, испаноеврейските пословици и поговорки и народните умотворения на банатските българи: сходства и разлики.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Потвърждавам изложеното становище за резултатите и оригиналните приноси на дисертационния труд и петте публикации, които се вписват в науката за езика, изобщо, в съвременното съпоставително езикознание, в културно наследство на испанската *Judeohispanología* и в *Балканското езикознание*, и отговарят на всички изисквания на ЗРАСРБ, на неговия Правилник и на Правилника на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Представените материали с техните резултати, включително и изводите към тях, съответстват на изискванията на Филологическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Представените материали на хартиен носител отразяват задълбочената подготовка на авторката в научната специалност Съвременен испански език (Лексикология), както и качествата за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Въз основа на изложената положителната оценка за дисертацията, автореферата и петте научни публикации, поместени в

авторитетни наши и чужди издания, предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен 'доктор' на Джесика Сиботару де Манев в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално на-правление 2.1. Филология, докторска програма Романски езици (Съвременен испански език - Лексикология).

08.05.2017г.

Изготвил становището:

(проф. д.ф.н. Иван Кънчев)